

№ 222

BUDUJMY
OJCZYZNĘ
zgodą i pracą!

KALENDARZYK

7	N. Katarzyna W.
8	P. Cyryl
9	W. Roman
10	S. Wawrz.
11	C. Zuzanna
12	P. + Klary
13	S. + Wig. Hipp.

REDAKCJA

w ŁODZI
Al. Kępczyski 41
TELEFON 28.

Cena prenumeraty:

w Łodzi
Kwartalnie Mk. 510.
Miesięcznie „ 170.
za roznoszenie
20 mk. miesięcznie.
Z przes. poczt.
Kwartalnie Mk. 500
Miesięcznie „ 200.
poza Łodzią egz. 600

w Ameryce
1/2 dolara miesięcznie
Konto Pocztowej Kasy
Oszczędności 60,594.
Należność pocztowa
opłacona łyżalcem.

ROZWIJ

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI

Wtorek dnia 16 sierpnia 1921 roku.

Z Warszawy ogłoszenia do Rozwoju przyjmuje wyłącznie „Rok na polska jasna 10”
Za terminowe wychodzenie ogłoszeń i ofert administracja nie odpowiada
Ogłoszenia do numerów następnego dnia są przyjmowane do godziny 5 wieczór.

CENA OGŁOSZENI: PRZED TEKSTEM i w TEKSCIE 40 mk. ZWYCZAJNE 12 mk. NEKROLOGI mk. 20 za wiersz noup. DROB. OGŁOSZENIA mk. 2.50
za wyraz, najmniej 25. Dla poszukujących pracy mk. 2.00. KOMUNIKATY mk. 25. Ogłoszenia za niejskowe 50 proc. drożej, zagraniczne:
200 proc. drożej. Stronica przed tekstem, w tekście dla ogłoszeń, podzielona na 6 lamów, za tekstem 5 lamów. W tekście i przed tekstem przyjmujemy ogłosze-
nia i nekrologi tylko na 2, 4 i 6 lamów. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne. Można zamawiać „Rozwój”, w Zgierzu u p. La-
cha, w Pabianicach u p. Zatorskiego, ul. Zamkowa.
Każda nowa podwyżka obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia.

po godzinie 5-ej do cenyzasadniczej dolicza się 50%.

Komunikat.

-0-

Z okazji rocznicy bitwy w Płocku w dn. 18. 19 sierpnia 1920 r. byli towarzysze broni 9 kom. Teleg. jazdy proszą kolegów i ich rodziny o przybycie na nabożeństwo mające się odbyć w katedrze przed wielkim ołtarzem w dn. 21 sierpnia o godz. 10-ej celem uczczenia poległych w obronie miasta kolegów.

Komitet.

Po niefortunnym występie.

Paryż 15. (EE) „Petit Parisien” donosi, że Rada Ligi Narodów może być zwołana na dzień 20 bm. i że kilka dni narad wystarczy dla ustalenia gruncie. Przewodniczący Rady Ligi Narodów L. S. spodziewa się, że zwoła po siedzenie najdalej do dn. dwunastu. (Polska uzyska niewątpliwie prawo wyznaczenia swego reprezentanta z głosem doradczym. Tymczasem na G. Śląsk będą wysłane posiłki woj-

skowe celem utrzymania porządku na co Lloyd George przed wyjazdem z Francji wyraził swoją zgodę i oświadczył, że Anglja gotowa jest też wziąć udział w razie potrzeby. Komisarze koalicji powrócą do Opola, zaś przedstawiciele wojskowi mają przedłożyć jekty co do utrzymania porządku na Górnym Śląsku.

WIADOMOŚCI POLITYCZNE.

LITWA WYSYŁA DELEGGATOW DO GENEWY.

RYGA 15. (EE) Z Kowna donoszą, że rząd litewski zgodził się na wysłanie delegatów do Genewy zgodnie z projektem Hyman sa.

KONWENCJA LITEWSKO-ŁOTEWSKA

RYGGA 15. (EE) W tutejszych kołach dyplomatycznych przypisują wielkie znaczenie wyjazdowi premiera Meyrowicza do Kowna. Konwencja polityczna i wojskowa między Litwą, a Łotwą jest niemal faktem dokonanym.

ODSZKODOWANIA NIEMIECKIE.

LONDYN 15. (EE) Według komunikatu Międzysojusznicej komisji reparacyjnej niemieckie odszkodowania wynoszą od dnia 1 lipca do 25 milionów marek w złocie.

ANGLJA W OBRONIE NIEMCOW.

BERLIN 15. (EE) „Tagl. Rundschau” donosi, że Anglja zgodziła się milczkiem na to, by przerwać dalsze procesy przeciw niemieckim przestępcom wojennym. W roku bieżącym żaden więcej proces nie będzie już miał miejsca.

POMOC DLA ROSJI.

RYGA 15 EE) Doszło do porozumienia między delegacją Ameryki i Rosji w sprawie pomocy dla dotkniętych katastrofje. Rosja zgodziła się na postawione warunki, między

Ameryka nie bierze udziału.

Paryż 15 (EE) Delegat Ameryki pan Harvey oświadczył na posiedzeniu Rady Najwyższej, że ponieważ sprawa górnośląska jest sprawą czysto europejską, rząd Stanów Zjednoczonych nie weźmie udziału w decyzji.

„Temps” omawiając to oświadczenie, wyraża się, że jednak należało sprawę górnośląską oddać pod arbitraż Ameryki. Stało się jednak inaczej.

Odjazd Korfantego z Paryża

Paryż 15. (EE) W ostatnim dniu pobytu Korfanty wyraził w interwiewie z pewnym dziennikarzem paryskim wdzięczność dla Francji w imieniu narodu polskiego za jej sprawiedliwe i życzliwe stanowisko wobec

praw Polski. Polacy mówili Korfanty nie zapomną tego. Francja broni tu jednak nie tylko Polski, ale całości pokoju Europy, który z pewnością byłby zagrożony w razie przyznania Górnego Śląska Niemcom.

innemi, że komisja amerykańska ma prawo wolnego wjazdu, wyjazdu i rozjazdu po kraju, że żywność będzie wydawana tylko dzieciom i ciężko chorym; komisji amerykańskiej przysługują e prawo kontroli rozdziału żywności; rząd rosyjski zobowiązuje się dostarczyć środków technicznych i transportowych; personel amerykański nie będzie podlegał rewizjom, ani rekwizycjom. Podpisanie układów nastąpi w dniu 15 bm.. Również w Rydze powstał komitet pomocy Rosji pod przewodnictwem wiceministra spr. zagr. Stalina'sa.

Wezwanie do grzecznych dzieci

PARYŻ 1 (PAT) Rada Najwyższa ustaliła tekst noty która ma być wysłana do Niemiec i Polski. Pismo to będzie zawierać zawiadomienie o decyzji rady najwyższej, że nie powzięcia wszelkich zarządzeń w celu utrzymania spokoju na G. Śląsku wreszcie zwróci uwagę obu rządów na odpowiedzialność jaką ponoszą za

transport broni lub przechodzenie wojsk przez granicę górnośląską.

Przyjazne uspokobienie Rady dla Niemiec.

Paryż 13 (Pat) Donoszą że, Na dzisiejszym południowym posiedzeniu Rada Najwyższa postanowiła uchwalić sankcje ekonomiczne z zastrzeżeniem, że Niemcy uszczą się z długu, którego termin płatności przybada na 21 b m, złożyć zgodnie z postanowieniami ultimatum lorda dynskiego milion i marek w złocie. Na skutek interwencji Brianda, która cywaryła na obecnych wielkie wrażenie Rada postanowiła iż w razie sankcji wojskowa będą utrzymane.

Wobec panie Lloyde George i P

W rocznicę cudu nad Wisłą.

Dzień uczczenia poległych za ojczyznę.

(k) Wczoraj z okazji rocznicy dokonania pomyślnego zwrotu w walkach z bolszewikami pod Warszawą, w Łodzi obchodzono uroczyste dzień uczczenia pamięci poległych bohaterów w walkach za ojczyznę. Uroczyste nabożeństwo w katedrze Św. Stanisława Kostki celebrował ks. biskup Tymieniecki w asyście duchowieństwa, przy obecności przedstawicieli władz wojskowych i cywilnych, poczem nastąpiło uroczyste wmurowanie pamiątkowej tablicy, oraz okolicznościowe przemówienia o znaczeniu rocznicy dla niepodległości ojczyzny.

W uroczystości uczestniczyli oficerowie i żołnierze łódzkiego garnizonu, po ukończeniu nabożeństwa odbyła się przed katedrą defilada wojsk przed starszą, poczem oddziały pomaszzerowały do koszar. Po południu o godz. 3 w kościele Św. Krzyża ks. biskup Tymieniecki celebrował uroczyste nieszpory, poczem odbyła się procesja.

Następnie wraz z procesjami ze wszystkich świątyń katolickich, gdzie odprawiono również modły, wyszła wielka wspólna procesja z

obrazami, sztandarami kościelnymi i cechowymi, feretronami, dziećmi w bieli i duchowieństwem, prowadzona przez ks. prałata Wyrzykowskiego, ulicami miasta na stary cmentarz katolicki.

Na cmentarzu odprawiono uroczyste egzekwie przy mogiłach poległych w walkach za niepodległość bohaterów armii polskiej, Pęczkowskiego, Pogonowskiego, Rozenblatt, Napierkowskiego i innych, poczem okolicznościową naukę wygłosił ks. kapłan armii polskiej, Olesiński. Następnie procesja pod przewodnictwem ks. prałata Wyrzykowskiego ul. ogrodową udała się na Plac Wolności, gdzie przy polowym cmentarzu ks. biskup Tymieniecki odprawił modły żałobne za poległych bohaterów i ze specjalnie wniesionej kazalnicy wygłosił okolicznościową naukę, poczem procesje powróciły do kościołów.

W procesjach brały udział orkiestry wojskowe, oraz straż ognia ochotnicza ze starszą na czele, Uroczystość zgromadziła olbrzymie tłumy.

KRONIKA

— Z niedzieli i święta.

Po dokuczliwych upałach ostatni deszcz był bardzo miłą niespodzianką. Łódź przybrała się na święto w utoczystą szatę czystości i świeżości. Deszcz splukał kilkunastu dniowe po ulicach pokłady kurzu i niezmiatanego śmiecia a lekki, powiewny wietrzyk wywabiał z mieszkań falangi umęczonych podzwrotnikową aurą Łoździan. To też nietylko w Helenowie, ale i na Piotrkowskiej trudno się było przecisnąć pośród tłumu spacerowiczów. — Coprawda wiele się do tego przyczyniła „czarna giełda“, która nawet w niedzielę (ale w sobotę tak) nie pozwalała formalnie przejść pewnymi odcinkami principalnej ulicy. Tymczasem okoliczni włościanie godzinami zacierali ręce z radości, że jeszcze nie wszystko stracone. Że kartofelki jeszcze urosną i będzie za co do reszty obrubić i tak już gołych mieszczuchów. — Ale mimo to niejedna „czarnoroboczy“ niefrasobliwie częstował „się czystą“, a ułożywszy się wygodnie na stopniach bylejakiej kamienicy, marzył za jawne o nowym strajku. Może się mylić, a może naprawdę tak było. Ponadniedzielną święto bardziej duchowo usposobiło Łoździan. Odżyła pamięć zeszłorocznych przeżyć. Niejedna matka, brat lub siostra gozko zakrzęta, a radosne w tym dniu słońce nie istniało dla nich jawne. Poszła zatem uroczysta, poważna procesja. Gorąca modlitwa uniosła się pod obłoki, a na wieki spokojne już szeregi bohaterów stanęły przed tronem Najwyższego po zasłużoną nagrodę.

W duli zas ginęto — aby niepowrotnie echo groźnej surmy bojowej. Świta zapadał w ciemność, spokój i miarowy rytm pracy.

O ich to dźwięki rozdało się groźne niebezpieczeństwo.

Czeszcie im i chwalcie!...

— Zjazd inwalidów w Łodzi

(k) W niedzielę ub. w sali koncertowej przy ul. Dzielnej odbył się zjazd delegatów inwalidów z województwa łódzkiego. W imieniu magistratu powitał zebranych wiceprezydent Stupnicki.

— Demonstracja inwalidów

(k) W niedzielę, dnia 14 sierpnia w Łodzi po zjeździe inwalidów w sali koncertowej uformowała się demonstracja uliczna kalek i inwa-

lidów z walk o niepodległość. Na czele pochodu szli inwalidzi o kulach i laskach, niosąc transparenty z następującymi napisami: „Śmierć paskarzom“, „Żądamy uchwalenia prawa, nadającego koncesję i monopole dla inwalidów“, „Żądamy konfiskat majątków paskarzy wojennych“ i t. p. Pochód demonstracyjny przeszedł ulicą Dzielną i Piotrkowską do Placu Wolności, gdzie szereg mówców wygłosiło okolicznościowe przemówienia, poczem demonstracja się rozwiązała w zupełnym porządku. Delegaci demonstrujących udali się do przedstawicieli władz celem wręczenia postulatów inwalidów, oraz zdemobilizowanych. (9)

— Zamach samobójczy.

(k) Przy ul. Konstantynowskiej pod nr. 69 uisłował pozbawić się życia przez otrucie kwasem azotowym 44 letni robotnik magistratu, Franciszek Plita pogotowie po udzieleniu pierwszej pomocy przewieziono go w stanie ciężkim do szpitala przy ul. Drewnowskiej.

Z kraju.

Małopolanie w Wielkopolsce

(k) Bernard Chrzanowski, kurator okręgu szkolnego w Poznaniu ogłosił w pismach poznańskich list z powodu ataków na urzędników państwowych pochodzących z Małopolski.

P. Chrzanowski oświadcza, że udział Małopolan w organizacji szkolnictwa wielkopolskiego jest b. wielki.

W szkołach średnich pracuje już około 70 proc. a w szkołach powszechnych około 25 proc.

Małopolanie wypełniają dzielnie swe obowiązki i bez ich udziału nie można by wogóle zorganizować szkolnictwa polskiego w Wielkopolsce.

Ludność Poznania.

(k) Z zestawienia liczbowego „Wiadomości Statystycznych“ wynika, że ludność polska w Poznaniu stanowi 90 — 95 proc. ogółu mieszkańców, a w ten sposób Poznań jest najbardziej polkiem miastem w całej Rzeczypospolitej.

Liczba ludności wynosi ogółem, 202802 w tej liczbie Polaków jest ogółem 183 tysięcy, Niemców około 10 tysięcy, żydów zaś 4 tysięcy.

Stosunki na kresach.

„Gazeta poranna donosi“, iż starosta Ostroski na Wołyniu, usunęty został ze stanowiska za to, iż żydów nie puszczał z Rosji sowieckiej do Polski.

Czyżby to był fakt i czyżbyśmy już tak dałecy ulegli wpływowi żydowskiemu?

Ze wschodniej placówki handlowej.

Przygotowania do Targów Wschodnich rozwijają się we Lwowie w całej pełni. Plac Powystawowy obok parku Kilńskiego, przed wojną miejsce zabaw dla młodzieży, w ostatnich latach teren działkowy uboższej ludności, zmienił teraz gruntownie swą fizjognomję. Szereg budynków murowanych wznosi się w tempie prawdziwie „przemysłowem“, cały teren pokrył się rzędami rowów i stosami materjałów budowlanych. Targi Wschodnie za krawują się na skale prawdziwie europejską.

Dzięki energii inicjatorów Targi Wschodnie wzbudziły powszechne zainteresowanie. Zrozumiał zwłaszcza nasz wielki przemysł do niesłego znaczenia Targów, o czym świadczy olbrzymia ilość zgłoszeń z poznańskiego, Kongresu, Śląska Cieszyńskiego, Małopolski. Znamiennym jest fakt, że o dopuszczenie do Targów prosi wiele firm gdańskich. Dowodzi to, że także poza ścisłymi granicami Polski zaczynają liczyć się z przewodnią rolą którą Polska odegra niezawodnie w gospodarce odbudowie wschodu Europy.

W stosunku do zagranicy następczą Targi Wschodnie możliwość uzyskania szeregu bardzo korzystnych koncesji gospodarczych na zasadzie wzajemności. Europa powojenna, która niestety nie zawsze liczy się z naszymi notami dyplomatycznymi, spogląda z zainteresowaniem i pewnego rodzaju respekttem na ruchliwość polską w dziedzinie, która politycznych, alfa i omega życia narodowego. Już dzisiaj akcentują reprezentancje zagranicy fakt, że sprawa naszych kredytów zagranicznych, które pozostawały dla nas dotąd w sferze marzeń jedynie, posunie się znacznie najprzód, o ile Polska zdoła stworzyć we Lwowie poważną, rozległą bazę dla wymiany dóbr.

Ze znaczenie Targów Wschodnich zdaje sobie sprawę czynnik rządowy udzielając przedsięwzięciu temu przychylnego poparcia.

Targi Wschodnie należycie zorganizowane, odegrają niewątpliwie doniosłą rolę jako wielkie centrum, gdzie zogniskuje się cały dorobek gospodarczy Wschodu i Zachodu wogóle, Polski, zaś jako pomostu pomiędzy Wschodem a Zachodem, w szczególności. Zwrócić uwagę na gospodarcze życie Polski, pozwolą porównać nasz dorobek z dorobkiem naszych sąsiadów, w zespole państw wykażą dosadnie naszą niezbędność i ważną rolę.

Do samego Lwowa mieć będą Targi szczególne wielkie znaczenie, jako żywy czynnik rozwoju. Lwów stanie się tem, czem był za czasów dawnych. Na drodze handlowej między Wschodem a Zachodem pierwszorzędny centrum i ogniskiem. Nie pozostanie to również bez znaczenia politycznego. Po wezle krwi, przelanej w obronie swej polskości, będzie to węzeł drugi, skuteczny i trwały, który nierozzerwalnie zespoli kresowy gród Lwa z polską macierzą.

To i owo.

Angielskie błazeństwa.

Wszystkie dzienniki stwierdzają zgodnie, że na konferencji Rady Najwyższej panował nadzwyczajny humor i wesołość.

Lloyd George żartobliwie domagał się, aby rzeczoznawców zamknięto o chlebie i wodzie, dopóki nie znajdą rozwiązania korzystnego dla obu stron.

Ktoś inny poradził, aby, z rzeczoznawcami zamknięto kilka kobiet, a wtedy napewno dojdzie do porozumienia.

Gdy nam idzie o życie, dyplomacja angielska błaznuje — pisze „Goniec Częstochowski“.

Wyznania polityczne w Sejmie.

Piętrowski Dziennik Narodowy podaje następujące zestawienie różnych klubów i klubików coprawda zawiele. Około 15

Wyliczamy je, zaczynając od skrajnej prawicy.

I tak: Narodowa Demokracja, czyli Związek Ludowo Narodowy — 75 posłów.

Chrześcijańskie Narodowe Stronnictwo Ludowe (posła Dubanowicza) — 25 posłów.

Chrześcijańsko Narodowy Klub Pracy, czyli Chrześcijańska Demokracja (Chadecja) — 27 posłów

Narodowe Zjednoczenie Ludowe (posła Skulskiego) 52 posłów.

Klub Pracy Konstytucyjnej — 14 posłów.

Zjednoczenie Mieszczańskie — 12 posłów.

Polskie stronnictwo Ludowe 85 posłów.

Katolickie Stronnictwo Ludowe — posłów

Polskie Stronnictwo Ludowe „Wyzwolenie”, czyli Tugotowcy — 23 posłów.

Polskie Stronnictwo Ludowe lewica czyli Stapińszczycy — 12 posłów.

Narodowa Partja Robotnicza — 28 posłów.

Socjaliści 34 posłów.

Stronnictwo Ludowe Radykalne (ks. Ochoń) 5 posłów.

Zydzi 10 posłów.

Niemcy — 8 posłów.

Oto mamy obrazek poszczególnych klubów w sejmie.

W ostatnich dniach czerwca sejm podzielił się na trzy części, a to, prawicę centrum i lewicę.

Prawica: Związek Ludowo-Narodowy — 75 posłów.

Narodowo-Chrześcijańskie Stronnictwo Ludowe (p. Dubanowicza) 25 posłów i Chrześcijańska Demokracja — 27 posłów; razem 127 posłów.

Centrum czyli zespół stronnictw centro wych: Narodowe Zjednoczenie Ludowe (p. Skulskiego) 52 posłów.

Klub Pracy Konstytucyjnej — 14 posłów.

Zjednoczenie Mieszczańskie — 12 posłów i polskie Stronnictwo Ludowe — 85 posłów; razem 163 posłów.

Jest jeszcze mały klubik p. Matakiewicza kat. Stronnictwo Ludowe z 8 posłami, który prawdopodobnie pójdzie z centrum.

Leвица: Polskie Stronnictwo Ludowe, Wyzwolenie (Tugotowcy) — 23 posłów, Polskie Stronnictwo Ludowe lewica — 12 posłów

Narodowa Partja Robotnicza — 28 posłów i P. P. S. — 34 posłów; razem 97 posłów.

Zydów i Niemców nie można zaliczyć ani do prawicy, ani do centrum, ani do lewicy, bo rozmaicie czasami głosują i z prawicą i lewicą, zależnie od ich interesu.

Tak wygląda i tak się podzielił w ostatnim czasie nasz sejm. Mamy więc po stronie prawicy 127 posłów, w centrum 163.

Leczenie gruźlicy.

Choroba, zwana gruźlicą, należy do strasznych klęsk ludzkości, a obecnie wskutek wojny rozrzeza się ona coraz bardziej, na co składa się niedza mieszkaniowa, złe odżywianie się i brak leków i środków odkażających. Nic też dziwnego, że umysły największych badaczy wysilały się i wysilają, by znaleźć środek leczniczy przeciwko tej chorobie.

Dotychczas stosowane środki, jak kreozot, gajacol, ichtyol, nie przynoszą wiele korzyści. W r. 1882 Robert Koch wykrył prątek gruźlicy i rozpoczął swe słynne badania nad leczeniem suchot t. zw. tuberkulozą. Z początku używał do tego celu zabitych prątków gruźliczych, potem wyciągów i rozpuszczalnych i zawieszyn nierozpuszczalnych a za nim poszli inni badacze, a zwłaszcza Deycke Nuch, który sporządził preparaty ze specjalnych składników, wchodzących w skład prątków gruźliczych. Obecnie zyskała sobie rozgłos metoda leczenia gruźlicy zawieszyną Friedmanna, która polega na wprowadzeniu do ustroju zarazków gruźlicy żółwia, które dla człowieka nie są zupełnie zjadliwe, a mimo to powodują wytwarzanie się w organizmie ciał ochronnych przeciwko gruźlicy.

Wreszcie prawo obywatelstwa zyskało sobie także chirurgiczne leczenie suchot w postaci wpędzania gazu w worek opłucnowy, dalej otwierania jam (kawern) gruźliczych i wycinania żeber.

Bezwarunkowo znów do najlepszych sposobów leczenia należy umieszczanie chorych w sanatoriach górskich, werandowanie i leczenie słońcem przy forsownem odżywianiu.

NA MARGNESIE.

Niby bajka.

Fiuu... fiuu... i pociąg zatrzymał się na stacji — Łódź fabryczna. Kres mojej podróży — wysiadam i mocno „tule” ciężką walizkę.

— Tragarz!... tragarz!...

Dwóch biegnie. Naraz obaj z odległości kilku kroków badozco obrzucili mnie zwrokiem od stóp do głów i odwróciwszy się na „pięcie”, jak to mówią, zniknęli mi z oczu. Na nic się zdały ponowne moje wołania.

Mógłbym tak stać i krzyżeć do jutra a nikt by się nie zgłosił (jakie miałem przecznicie).

Rad więc i nie rad — sam musiałem dźwigać mój drogocenny skarb w postaci dwóch garniturów, bielizny i czegoś tam jeszcze. Jakoś mi szło, bo drogę osładzałem sobie myślą, że się niedługo skończy, gdyż zaraz mam dereżkę a potem, no...

Niestety! „Fiaker” Nr. Nr... nie pamiętam, jak tylko mnie zaciął, zaciął konia i... uciekł. — Anglik... cho... tel... — rzucił pod moim adresem. Warjat, czy coś w tym rodzaju! Djabli wiedzą.

Ide do następnej dorozki — ta sama historia. Pasja mnie porwała... Pędze do policjanta. Stoi sobie „biedaczek” z karabinkiem w dłoni i cały, jak w febrze, dygoce, zębami o ząby tłucze i coś w tym sensie cedzi:

— Pa... pa... czy... czy... pa... pa... pan... an... a... gliki?

— Nie! — rzuciłem ostro.

— A... a... czemu... pa... pan... nosi... a... a... gielskie... bu... bu... ciki?

— Bo takie są kupilem i takie będą nosiły — odparłem rozdrażniony.

Te słowa podziśtały. Policjant stanął na spiżowych nogach. „Febr” ustąpiła. Przybrał „marsowatej” miny i powiedział mi o zająciu, które miało miejsce przy ul. Zielonej i Piotrkowskiej.

Więc poszedłem do konkluzji: anglik jest „powodem” popłochu, leku i strachu całej Łodzi... a ja dla tego, że noszę „angielskie” bu ciki. Odtąd muszę się ich wyzbędzić, acy wraaać do domu spokojnie i jak Bóg przykazał nie robić bliźniemu tego co sobie nie miło.

Lucjan Orlik.

(—) Pielgrzymka do Częstochowy.

W dniu 3 września ruszy z Łodzi kompanja pieszo do Częstochowy na uroczystość Narodzenia Najświętszej Marii Panny, w dniu 7 września pielgrzymka koleją. Pochodzącym tym religijnym przewodniczyć będą kapłani.

(Łodzianie pragnący w tym roku udać się do Częstochowy zachęca zastosować się do tego terminu.) Blizsze szczegóły będą podane w óżniejszym terminie.

Cechująca wonia dla chorób.

(K) Dr. Loening zwraca uwagę w swej pracy o pielęgnacji chorych na fakt, że wiele chorób wywołuje zarazem cechującą wonię w atmosferze pokoju chorego. Tak np., przy gruźlicy płuc spoyka się typowa „stodkomdława” przy szkarlatynie woń przypominająca zwierzęta drapieżne, przy odrze woń pieprza przyżółtej febrze ścierva i tp. Na ogólnej sali chorych wonie te są pomieszane, dając typową woń szpitala tak przenikliwą, że wchłania ją ubranie, podobnie jak woń apteki. I specjalną woń mają sale operacyjne i gabinety anatomiczne. Również przed śmiercią wydzielają ze siebie człowiek cechującą woń i to nie raz na dwie doby przed zgonem.

„Kur. Ilustr.”

Kronika naukowa.

Bazalt lany.

—o—

Bazalt znajduje się w dość dużych ilościach na terenach wulkanicznych, we Francji środkowej, Szkocji, Nadrenji, Stanach Zjednoczonych Am. P. i. t. p. Kamień ten, bardzo ścisły, jest znacznie więcej wytrzymały na użycie i na uderzenie niż granit, tak, iż bywa często stosowany do celów budowlanych. Wyrabiają zzeń stobnie schodowe, tafle podłogowe; budują mosty, wznoszą mury i t. p. Bazalt tworzy również doskonały materiał budowy dróg. Mimo jednak tych wszystkich zastosowań, jest on dotąd mało używany z powodu trudności połączonych z jego obróbką. Wskutek wielkiej twardości jego, z trudnem załadwie można mu nadać w przybliżeniu żądane kształty; dlatego też użycie tego doskonałego materiału mało się dotąd rozowpszechniło pomimo niskiej jego ceny w stanie surowym.

Trudności te naprowadziły pewnego spe

jeccjalistę francuskiego, dra Ribbe na pomysły omięcia trudności związanych z obróbką bazaltu przez stopienie go i odlaniez niego odpowiednich przedmiotów. „La Revue del' In genieur” zamieszcza o tym sposobie nieco ciekawych informacji. Jeszcze w r. 1909 dr. Ribbe wykazał, że stopienie bazaltu nie przedstawia wielkich trudności przy temperaturze 1300 prc. jednak bazalt stopiony w ten sposób stanowi czarną masę szklistą bardzo kruchą, której zastosowania byłyby z konieczności bardzo ograniczone. Aby temu zapobiec, dr. Ribbe strzał się usunąć te właśnie skłistość przezprzywrócenie stobniowej masie bierwotnej skruktury krystalicznej, co mu się po pewnym czasie w zupełności udało. Powstało wówczas we Francji tow. „Bazalt”, które podjęło się wyzyskania sposobu dra Ribbe do celów przemysłowych. Podczas dalszych studiów nad stobionym bazaltem okazało się, że posiada on bardzo wiele zalet, między innymi jest doskonałym materiałem izolacyjnym.

Główne zalety lanego bazaltu są:

1) duża odporność i wytrzymałość na uderzenie i zużycie (większa niż bazaltu naturalnego);

2) odporność na działanie chemiczne kwasów.

3) własności izolacyjne.

Praktyka wykazała, że tafle, schody, bruk, chodniki, i t. p. z lanego bazaltu przewyższają znacznie granitowe, przyczem należy wziąć pod uwagę doskonałą równomierność form i łatwość otrzymania zupełnie dokładnie tych samych wymiarów przedmiotów wyrobionych masowo (np. kostki brukowe).

Odporność lanego bazaltu na działanie kwasów czyni go zdawnym doużytku w fabrykach chemicznych na wyłożenie podług, ścieków i t. p.

Duże zastosowanie mogą również znaleźć dachówki bazaltowe lane, które mogą być bardzo lekkie jeżeli im się nada strukturę gąbczastą; w ten sam sposób mogą być sporządzone i wszystkie inne lekkie materiały budowlane.

Największą jednak przyszłość otwiera się przed lanym bazaltem jako materiałem izolacyjnym. Własności jego izolacyjne nie ustępują bowiem żadnym innym izolatorom, zaś bazalt posiada nad niemi tę wyższość, że nie wymaga cementu, gdyż wszystkie metalowe części izolatorów mogą być umocowane w stanie ciastowatym z wielką łatwością i mocą. Jest to więc idealny materiał na wszelkie rodzaje izolatory elektryczne, których teraz daje się odczuwać ogromny brak.

„Nowości”

Piotrkowska róg Główniej
Czatnia 3 dni!

Wspaniale... w 5 cz. z życia przemysł. z niezrównaną tragiczną wioską

Francesca Cortini w roli głównej p. l. **G N I E W**
NAD PROGRAM

(2664-K-1)

OKOLICE TRENTO

Aktualne z życia z frontu włoskiego Obraz powyższy jest jednym z najwspanialszych.

Teatr Leci

Dzisiaj wczoraj o g. 9 w. premiera występy nowych...

SCALA

Józefa Borowska, E. Rosten, Redenowa, Winiarska
Podolska, Koniuszyńska, K. Maślowska.

Dyr. S. Koberman

Nauczyciel poszukuje w dziedzinie...
W nocy Kalskiego dworca u meblowany pokój przy bezdzietnej rodzinie Złotoszenia do Rozwoju pod Nauczyciel

398-9

Dyrekcja

8-10 kl. Gimnazjum Filologicznego

A. ZIMOWSKIEGO

w Łodzi, Targowa 6

podaje do wiadomości Sz. Rodziców i Opiekunów, że egzamin wstępny i poprawkowe rozpoczną się 26 sierpnia o g. 9-ej. Podania od nowostępujących kandydatów przyjmuje kancelaria szkoły codziennie od g. 10-ej do 1-ej pp. Klasy podwstępne i wstępne będą czynne.

2563-B-

Dr. O. ALTENBERGER

choroby nosa, gardła i uszu;

od 10½ — 11½, i od 4½ — 7 wiecz. 2610-B-0

Resztki bawełniané

po cenach fabrycznych sprzedaje.

Wólczańska 62 m. 10 od 11-6 2626 K 3

Brodne ogłoszenia:

Kupno i sprzedaż:

A.A.A. Kupuję futra, zakłady karakulowe, fokowe, garderobe, bieliznę, dywany, meble, maszyny do szycia, placę najlepiej. Wólczańska 43, Chrząnowicz. 3572-00

A!A!A! Kupuję meble, futra, dywany, garderobe, bieliznę, maszyny do szycia, placę najlepiej. Łaznik Benedykta 23 m 15 parter. k=333=17

A!A!A! Łóżka z materacami, szafy, otomane, stół, krzesła, łóżka, łóżka, zegar, słupki sprzedam tanio. Piotrkowska 261 m 4 II piętro front. k=498-8

A! Meble sypialnie, stołowe, szafy, łóżka, stoły, krzesła, otomany sprzedam po cenach przystępnych. Przędzielski Piotrkowska 108. k=406-5

Najlepiej sprzedać można garderobe, bieliznę, maszyny do szycia, biżuterię i t. p. przedmioty w sklepie komisowym Józefa Ratkowskiej Główna 55 o 2 dz. k=295-5

Sklep spożywczy do sprzedania od zaraz. Wiadomość ul. Nowaka 20 w sklepie. 469-2

Domik lub mieszkanie duże po letnikach za miastem możliwie z ogródkiem poszukuję zapracę rocznie. Oferty pod „E E L 10” 560-2

Fabryczka dwie sale do sprzedania i mieszkanie eleganckie 4 miliony 200 tysięcy. Piotrkowska 284 - 51 oficyna. 553-2

Sklep komisowy z własnym i powierzonym towarami zaraz do sprzedania, jeden milion. Wiadomość Piotrkowska 234 - 51 oficyna. 554-2

Mam dwie posesje zaraz do sprzedania z ogródkami bardzo ładnymi, jedna z wyjazdami Piotrkowska 284 - 51 oficyna. 552-2

A! Fisnarmonję, meble dębowe lodówkę sprzedam Sienkiewicza 59 m 21 oficyna i piętro c dr dz. k=437-2

Sklepek - budka do sprzedania S Zgierska 126. 522-3

Sprzedam pianino grające ręczno i elektrycznie. Piotrkowska 284 sklep Kaczmarzki. 546-2

Wóz lekki, 2 ręczne wózki do sprzedania Andrzeja 52 m. 22. 552-2

Sklep do sprzedania z powozu wyjazdu tanio Piotrkowska 284. 547-2

Sklep spożywczy do sprzedania wiadomość Juljanowska 7 Łódź - Czojny. 535-2

Kupię zaraz domek murowany lub wille z ogrodem w mieście lub poza miastem w cenie do 2 milionów mk. Oferty do administracji Rozwoju sub. „Palmé” 583-4

Urządzenie sklepowe w dobrym stanie do sprzedania wiadomość Czojny Dolna 11 za przejazdem. 581-2

Kupię szaty skłopowe z szafkami i półkami szatki oszklone. Oferty składać do Rozwoju dia „S. O.” 578-3

Urządzenie sklepowe sprzedam zaraz. Wiadomość Ładwicki 87 sklep. 568-3

Sklep spożywczy z mieszkaniami i pokojem z kuchnią, sprzedam zaraz. Oferty w Rozwoju, u sub. „Korzystne kupno” 577-3

Motocykl firmy „Rex” z białym lakierem do sprzedania Rzgowska 7 skład apteczny. 564-3

Sprzedam kredens, lastrę pokojową, garnitur salony, garderoba i szafa, Krucza 4 m 18. 563-2

Sklep i dom do sprzedania S Kątna 34 sklep spożywczy. 605-3

Motor ropowy 35 koni zaraz do sprzedania Kiłuskiego 50 A. Matusiak. 584-3

Dom do sprzedania Przędzielska 40 m 2 Olszewski. 605-2

KAMENICA korzystnie do sprzedania ul. Siwowska 6 u rządu. 606-2

Różne:

A kuszerka R. Pipikowa Piotrkowska 152 m. 14. Dla pań przyjezdnych, pokój. B-5369-9

A kuszerka Anna Trzesowska przyjmuje Piotrkowska 185 536-4

Bezdzietne małżeństwo posiada pokoje pokojów umebliowanych z używalnością kuchni przy inteligentnej rodzinie lub samotnej Oferty pod M Tado Rozwoju 551-3

Do wynajęcia cztery pokoje bez mebli z dwoma oknami w śród ogrodów przy Emilji tylko dla pań pożądana angieltka może być z całkowitym utrzymaniem Oferty pod J S Rozwoju 553-

Przyzwiążę do spółki z kapitałem 200 tysięcy mk i więcej Oferty w administracji Rozwoju sub Kalkulacja. 548-2

5000 otrzyma inteligentna gospodyni znająca kuchnię Kantor rekomendacyjny Piotrkowska 109 556-3

Pracownia obuwia Adama Walsasa Rzgowska 15 Poleca meble damskie po cenach u miarkowanych znanej ze swej trwałości przyjmując obstarunki co 2 dz. 451-7

Lokomobile różnych wielkości motory gazowe, ropowe, benzynowe poleca „Pilot” Lwów Batoro 4. k=2607-12

Pilniki, swidry spiralne, hurtownie oraz narzędzia poleca „Pilot” Lwów Batoro 4. c dr dz. k=2606-12

Znalazono portmonetkę na ul. St. Zarzewskiej odebrać można za zwrotem kosztów Dębowa 5 m 12. 498-5

Polska szkoła w Łodzi posiada nauczyciela rysunków na 8 godzin tygodniowo Oferty składać w administracji Rozwoju 478-3

W P E A C I E

Z. W. O. J. K. I. E. J. w Podępinie róg Tnszym jest kilka pokoi do wynajęcia. Wiadomość na miejscu. 2661-K-

Zeńskie Seminarium Nauczycielskie HELENY CHOLEWICKIEJ, Piotrkowska 120.

W roku szkolnym 1921 | 22 będą czynne kursy przygotowawcze, 1-szy i 2-gi. Informacje i zapisy od 21 sierpnia, między 11-gą a 4-gą. (P)

Dr. Artur Banasz, urolog.

(Choroby nerek, pęcherza dróg moczowych chron. rzeżączka) przyjmuje od g. 5 do 7. Koniuszki 20 II. 2181.-K

Kupujemy

meble, dywany, maszyny do szycia, futra, ubrania i różne sprzęty domowe. Dzielna 19 A. Wajcman w sklepie. 2561D22

Powrócił i przyjmuje osobiście Dr. Prybulski

choroby skórne, włosów, weneryczne, moczopłciowe (niemoc płc.) od 9-1 i 4-8; od 4-5 dla pań. Zawadzka I. 2500-B-20

KUPUJĘ

brylanty złoto, srebro perły, diamenty, stare zęby, garderobe placę ceny najwyższe. Konstancynowska 7, prawa oficyna, I piętro, Z. Milich 2422

Majątki ziemskie kupna dzierżawy gospodarki rolnej składy apteczne apteki domy w Łodzi i okolicy Dom Handlowy Pośredniczy Taszycki Piotrkowska 90 Bydgoszcz Dworcowa 15 309-2

Artysta malarz poszukuje roboty pokojowe kościelne portrety obrazy maluje z fotografii i znatury w okolicy i w mieście Zawiadomić można listownie u Heca Pauska 15 m 29 Zinger 555-3

Potrzebna praczka do chemicznego na stałe ul. Zawadzka 16a pralnia 507-2

Potrzebne panienci do szycia męskiej bielizny Kiłuskiego 145 5 p m 11

Ubrania i obuwie

Modne sezonowe męskie damskie i dziecięce. Kamasze męskie 2500 lakierowe 4400, damskie czarne 2500, brązowe 4350 dziecięce brązowe 2000. Ubrania męskie do roboty 1175 strażackie od 3000 kamgarowe od 12500 Spodnie 200 lepsze 675 kamgarowe sztuczne 4500 Palta damskie i męskie modne kolory od 2500 do 10000 ubran a dzieci. i chłopców od 1000 Spodnie od 500 Bielezna, ponczoony skarpetki i chustki Wielki wybór modnych szewców bostonów kamgarów kowerków batystów i białawców Poleca po cenach hurtowych charytatywna składnia towarów pod firmą JARMARK ŁÓDZKI Bolesław Jagoda Piotrkowska 44 300-2

Zaginął pies rasy wiczej wabi się Lord ostrzega się przed nabyciem uprasza się o odprowadzenie na ul. Nawrot 14 Kulniski za nagrodą 590-2

Potrzebni robotnicy do majsterkowstwa stolarskich Zgierska 74 w-2

STUDENT

udziela matematyki łaciny chemii fizyki języków Kiłuskiego 86 m 3 od 6 do 7 wieczór w-4

Pajger i przykaszcz osnowy poszukują zajęcia Miłsza 43 m 24 w-3

Potrzebny chłopiec do ogrodnictwa na praktykę obeznanym pierdszeństwem Wiadomość w kawiarni ul. Piotrkowska 275 w-5

Domy do sprzedania o d 650 tyśiący Andrzeja 9 m 15 front 3 piętro. 472-

Tapicersko dekoracyjny warsztat P Kwiatkowski Nawrot 55 przyjmuje obstarunki Orzech Przerabia meble materace i t. p. w-3

Zagubione dokumenty Morawska Ewa zagubiła paszport niem. wyd. w Łodzi. 602-3